

Ali ona će poslije pobjeda, kao god u doba r-
činka u boju, vazda poziti da, i bez n-
vih ponuda o miru, podsjeti na to, da mi ovaj rat smatramo
o jedno bezumno i uzaludno prolijevanje krvi,
koje bi više puta razglasivano humanitarno osie-
ćanje naših protivnika moglo svaki čas da prekine.
Ako se oni bore da steknu zemljišta, jalove su im
tada muke; oni troše i svoje i naše snage, da na
rušev nama civilizacije sprema u svijetu novi po-
redak, čiju lijevu namisao, sposobnu da se izvede
i koju i mi odobravamo, on ti mogli puno lakše
i potpunije provesti u djelo mirnim sudjelovanjem
sviju naroda. Kako god bilo, mi ćemo sa sve to
većom nadom pratiti narode, koji su nam sada
neprijatelji, ne bi li jednom vidjeli da se rješavaju
one zaslepljenosti, koja nakon strašnih muka ove
četiri ratne godine sve jednako tjera svijet u onu
propast koju bi mu oni mogli da prištede.

Mi doista stvašno trpimo od ovog rata; ali
trvrgja je od naše sudbine naša volja, da se za svoje
pravo borimo dok neprijatelj ne odustane od svojih
ideologija koje svijet obmanuju, jer ih krivo pri-
mjenjuje, i od svojih drskih težnja za rušenjem.
Utočište našeg pouzdanja u ovako teškim časovima
danas su kao i dosad naši jedinstveni savezi,
koji idu za jednakim obrambenim ciljem; na
prvom redu naš stari savez sa njemačkim car-
stvom, koji je blagosloven u ratu i miru i koji će,
po jednojdušnoj volji od njega šticehni naroda, i
unaprijed biti tvrd osnov, na kojemu ćemo se iz ove
svjetske krize podići te žilavom uzajamnom pot-
porom preporučiti i veselo povratiti u mirni, obez-
brizani državni i gospodarski život.

Kao što savez sklopljen 1879 godine nije ni-
šta novo stvorio, već bio naprosto svečano konsta-
tovanje odnosa, koji se razvije iz duboke političke
uvjagavnosti dviju susjednih država i njihovih vojka,
kao god i nužda njihovih naroda, tako i iskustva,
kojima je prožeta opća svijest, iz dugog savezni-
štva u zajedničkom radu i brizi, nagnane Austriju
Ugarsku i Njemačku da pronajgu način, kako bi
se savez bolje udubio, da bi odgovarao svim pro-
hjevima novoga vremena, i kako bi se odnosi iz-
meju Austrije Ugarske i Njemačke dalje i sra-
dačnije razvili strogom u duhu staroga saveza. To
je ono za čim teže saveznički vladari i njihove
vlade; oni znadu da su u tome složni sa željama
pretežne većine svojih naroda. Savez mora da i
u buduću ima svoj čisto defenzivni karakter; mora
da tvrdno počiva na povolnom rješenju svih pita-
nja i nužda što su nastale ratom i što se nas za-
jednički tiču. Stoga novi ugovor o savezu neće se
odnositi jedino na političke prilike obiju vlasti,
nego će biti i polazna tačka za mnogovrsne go-
spodarske i vojničke odnose koji će se u buduću
još uže razviti, te će se prilagoditi promijenjenim
prilikama i stečenim nazorima; napokon za rje-
šavanje pitanja, što su u svezi sa preporodom
Doljske, s obzirom na želje pučanstva.

Ovako imamo čitav kompleks vrlo važnih in-
teresa, koji svi skupa i prema jednojdušnim žel-
jama moraju da potpuno zadovolje oba dijela i
to u isto vrijeme makar u posebnim ispravama.
Pregovori izmeju savezničkih vlada, da se po-
stigne taj zamašni cilj, vode se prema glavnom na-
čelu za sve pogodbe što će se sklopiti, naime pre-
ma najiskrenijem savezničkom osjećanju, a sa
najpojmiljivijim obzirom, u obliku i sadržaju, na
suverenstvo, punu paritetnost i nezavisnost ugo-
varajućih vlasti. Savez neće ni u buduću značiti
nikakvo ugrožavanje i neprijateljstvo prema drugima;
neće u njemu ništa biti, što bi moglo da dade
povoda ili prinudi da se obrazuju protivne skupi-
ne vlasti.

Sve što se u buduću bude moći postići od
uzvišene ideje jednog općeg saveza naroda, to u
našem savezu neće naći zapreka nego gotovu
jezgru, spremnu skupinu, koja se lako može pri-
držati svakoj općoj državnoj kombinaciji koja po-
čiva na srodnim načelima.

Do onome što je dosad rečeno, ne treba na-
glasiti, da se nadamo i očekujemo prije svega da
ostanemo i poslije rata u najtješnijoj svezi sa
savezničkom Bugarskom i Turskom. Ono što ka-
zasmoo dana 12 decembra 1916. to je za naše osje-
ćanje mjerodavno i danas. Ma da su od tada
strašni događaji jako preinačili sliku svijeta, opet
vodimo vazda i žilavo kao isprva svoju obrambenu
borbu, posvećenu tolikim žrtvama, ali uvijek spre-
mni na sporazum, koji obezbjeđuje čast, opstanak
i slobodu razvoja naših naroda.

Nastavak rata potječe jedino iz volje pogla-
vičâ neprijateljskih država da nas unište. Oni

krasnim, jakim bedemima u XII. stoljeću, a to po-
tražuje sve do XVI. stolj.

Pisac govori dalje o jeziku žitelja dubrovačkih
(i u opće dalmatinskih), koji je bio pučko-latinski,
(i o krsćanstvu, koje je ovdje (u Dalmaciji) utjecalo
sa istoka i sa zapada, kako dokazuju imena
svetaca i kod naziva crkava i kod krsnih imena
žiteljstva. Spominje još širenje slavenske liturgije
i državno uređenje Dubrovnika (i drugih dalm.
građova). Kako je carska bizantinska vlast radi
nutrjnih nereda i nemarnosti careva sve više slabila
i postala gotovo nominalna, dočepaše se ovi gradovi
znatne autonomije i samostalnosti, sa svojim po-
sebnim statutima i municipalnim administracijama.
A u tom nakrili Dubrovnik sve druge dalm. građove,
on se uzdigao iznad stupnja prostoga provincijalnoga
građa do nekoga gospodujućega položaja, tako da
ga Teofan zove metropolom. Državno uređenje
njegovog (kao i ostalih dalm. građova) bilo je u
starije doba plutokratsko; na čelu grada bio je
nasljedan gradski senat (scuria), sastavljen od
bogatih ljudi, a predsjeda mu gradski prior (načelnik).
Od ovih vladajućih rođova razvi se u XIV. stolj.
građsko plemstvo, koje je vodilo upravu (consiglio
ristretto), ali uz njega je utjecalo na javni život i
slobodno građanstvo, koje je u svojim skupštinama
(publica curia, l'arengo, concione) sankcioniralo za-
kone (laudatio). Prema tome bili su stari dubrovački
koloniste aristokratsko-demokratski element, kon-
zervativan sa demokratskim formulama u vladanju.
Istom kasnije (tečajem X—XII. stolj.) prelazila je
pomalo vlast iz ruku cijeloga građanstva u ruke
plemstva, iz plenarne skupštine svih građana do
one uže svih plemića; ta aristokratska vladavina
sazrela je u XIII. stolj, a posvema se ispoljila u
XIV. stolj. Na koncu ove glave govori još pisac i
o provalama Saracena u Jadransko more, koji su

oduševljavaju svoje narode nekim krilaticama, koje
biće da su iskreno zamišljene, ali su na krivu
odresu upravljene te se rasturaju, hvaleći najgad-
nija sredstva da ih se ostvaruju.

Dri tome naš protivnici postavljaju sebi na
krvavim stazama neke ciljeve, koji se daju postići
jedino na ruševinama svijeta; ali do toga neće
doći, to jamči jaka odbrana naša i naših savez-
nika.

Sjetimo se na kraju riječi našeg svijetlog
vladara, iz njegova odgovora na notu Svetog Oca
o miru dana 1 augusta prošle godine: Mi traži-
mo mir, koji će osloboditi dalji opstanak naroda
od srdžbe i žegje za osvetom i koji obezbjeđuje i
dalja pokoljenja od upotrebljavanja vlasti oružja.

Drilike u Rusiji.

Murmanska obala.

Dne 26. lipnja iskrcalo se je, kako se javlja
iz Moskve, 10.000 Srba i Francuza u Arhangjelsku.
Toj je četi po riječima zapovijedajućega generala
zadatak, da štiti grad i zemlju od «napadaja nje-
mačkih zarobljenika» Ruska vlada sakuplja vojsku,
da s njom pogje proti ententnim četama na mur-
manskog obali, te oslobodi ruski teritorij od strane
invazije.

Iz ovih se vijesti vidi, da se je položaj na-
dasve zaoštrio, pa nije nemoguće, da dogje do
oružanog sukoba izmeju nekadašnjih saveznika.
Iz Pariza je pače stigla vijest, da je ententa već
prekinula diplomatske odnose s Rusijom, što do-
sada još nije potvrgeno.

Kazali smo neki dan, koju važnost ima mur-
manska obala. Dok je Rusija bila u ratu sa
centralnim vlastima, ta joj je obala bila jedina
sveza sa svojim zapadnim saveznicima, pa je tim
putem primala od njih potrebni ratni pribor. Ali
u istom času, u kojem je prestao rat, nazočnost
je ententnih četa na murmanskoj obali postala
velikom i opasnim teretom za Rusiju, pa se mur-
manska obala u rukama entente s punim pravom
nazivlje «ruskim Gibraltarom», jer odonud ententa
može da vrši jak politički i trgovački pritisak na
svog bivšeg istočnog saveznika.

Iz loga pako sa logičnom dosljednošću pro-
izlazi, da sovjetska vlada sa svim sredstvima na-
stoji, kako bi se riješila tog pritiska i ostala go-
spodaricom svog neosporenog vlastitog teritorija,
a to tim više, što se iz daljeg razvoja stvari za-
mjecuje jasna tendencija Engleske, da Rusiju po-
svema odsječe od pomorskog prometa.

Stvaranjem ukrajinske države, kojoj pripada
i Krim, za Rusiju je Crno more izgubljeno a po-
gotovo, ako bi se od Rusije kao samostalna dr-
žava odcijepilo i Donsko područje. Gubitkom bal-
tijskih pokrajina i Finske ostaje Rusiji na Finskom
zalivu samo uska obala od Narvala do Kronstata.
Do tom je za Rusiju upravo životni uvjet, da o-
stane u posjedu murmanske obale, a to tim više,
što je ta obala slobodna od leda, pa se pomorski
promet može razvijati bez zapreka.

A baš na toj sada nadasve važnoj obali snuje
ententa, da se naseli i da zatvori Rusiju put pra-
ma zapadu, šta više. Javlja se, da ententa neće
da se zadovolji sa zaposjednućem murmanske o-
bale, već da se bavi takogjer mišlju, kako bi na-
predovala prema Petrogradu, pa tako Rusiji za-
tvorila i ovo usko okance, što joj dozvoljava da
gleda na zapad.

Ustanak socijalnih revolucionara u Petrogradu.

MOSKVA, 14. Novine pišu, da su se u
Petrogradu socijalni revolucionari ljevice učvrstili
u zgradi Zbora carskih paža. Zgrada je zauzeta
poslije oduga boja, u kojemu su se upotrebili to-
povi i mitraljeze.

U Petrogradu vlada uzrujanost.

MOSKVA, 15. Novine javljaju: Ustanak soci-
jalnih revolucionara je ugušen. Pojedine su zgra-
de pretrpjele velikih šteta uslijed artiljerijske
paljbe.

U ITALIJI.

LUGANO, 14. Rimski službeni list javlja, da
su generali Cadorna, D'Orro i Capello stavljeni na
respolaganje i lišeni časti i beriva zapovjednika
vojske. I general Cavaciocchi stavljen je na raspo-
laganje.

pače i sam Dubrovnik dva puta (g. 841. i 866. do
867.) uzalud podsjebali.

U drugoj glavi (od g. 867.—1000.) govori se o
sudjelovanju Dubrovnika (i Dalmatinaca) kod pod-
sjedanja Barija u donjoj Italiji (869.—871.), o obnovi
bizantinske vlasti nad dalmatinskim gradovima
(čakle i nad Dubrovnikom) za cara Vasilija I., o
tobožnjim vojnama (Mlečana s Dubrovničanom (971.
i 980.) i o vojnama bugarskih careva Simeona i Sa-
muela na Hrvatsku i Dalmaciju. Osim ovih ratnih
događaja spominje pisac i mudru diplomaciju Du-
brovnika, kojom se ovaj izmeju moćnih susjednih
država mogao održati punih 1196 godina. Naj-
moćnijemu plaćati (godišnji doprinos), a sa slabijim
prijeteljivati: to je bila voditeljica ideja Dubrovčana.
Još opisuje pisac i sukromni život prvih Dubrovčana,
koji se prvobitno sastojao od lova riba i ptica,
zemljoradnje i stočarstva, a poslije od trgovine po
kopnu i moru; ova zadnja bila je isprva neznatna,
obalna, ali kađ se je njihova mornarica razvila i
povećala, onađ je i njihova pomorska trgovina porasla
i raširila se po cijelom Jadrnu.

U trećoj i posljednjoj glavi (od g. 1000.—1205.)
govori pisac o vojni dužda Petra II. Orseola na
Hrvatsku i Dalmaciju (g. 1000.), za koje je uz druge
dalm. građove i Dubrovnik došao pod mletačku
vlast; on se je poslije riješio, ali je oko g. 1050. za
dužda Dominika Contarinija opet pod nju došao.
Kasnije je on priznao (g. 1076.) vrhovništvo Nor-
mana, pa je sa svojim brodoglavem sudjelovao
(g. 1081.) u vojni normanskoga vojvode Roberta
Guiscarda protiv bizantinskoga carstva. Megjutim
po smrti Robertovoj (1085.) dogje on opet pod
bizant. vrhovništvo, u kojem ostade sve do g. 1174.,
koje su ga Mlečani opet podvržili svojoj vlasti.
Kada su poslije nastale borbe sa srpskim vladarom
Stjepanom Nemanjom i bratom mu Miroslavom

Izveštaj turskog glavnog stana.

CARIGRAD, 14. Glavni stan, 13 jula 1918.

Izmegju obale i Jordana bila je borbena dje-
latnost neznatna. Istočno od Jordana, u noći iz-
meju 11 i 12 o. m. oživlje artiljerijska vatra. Dana
11 o. m. bje javljeno da eskadra neprijateljskih
letjelica ide prema Carigradu; bojne se letjelice
digoše te u zračnom boju potisnuše eskadru.

Izveštaj bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 14. Glavni stan o operacijama dana
12 o. m.:

Izmegju Ohridskog i Drjespenskog jezera
rasprismo vatrom francuski izvidnički odjeljak,
južno od Huma i istočno od Vardara žestoka
paljba obostrane artilerije.

Hrvatski sabor za Dalmaciju.

Drošastog četvrtka 11. o. m., došlo je u Hr-
vatskom saboru do jednošne manifestacije za
Dalmaciju. Bila je na dnevnom redu: Molba
predsjednika sabora kraljevine Dalma-
cije za pripomoć kraljevini Dalma-
ciji radi gladine.

Molbenički je odbor predložio, da se ova
molba ustupi kr. zemaljskoj vladi sa
najtoplijom preporukom.

Otvorila se rasprava, te je dr Lorković iznio
protuprijedlog i srdačno ga obrazložio. Rasprava je
tekla ovako:

Dr. Lorković govori, da je podnio protuprijed-
log i molli, da se pročita predstava dalmatinskih
poslanika.

Došto se predstava pročitala, dr. Lorković
nastavlja: Izvjestitelj je objasnio, zašto je ova
predstavka zakasnila. Iz ove predstavke vidi se,
da ima malo stvari prešnjih od ove. Ovo je očajni
krik Dalmacije, koja gladuje. Ovo je već drugi
put, da se naša braća obraćaju za pomoć. Drilike
u Dalmaciji mora da su užasne, kad su se naši
drugovi u Dalmaciji riješili na ovaj korak. Pred-
stavka crta u zdvojnim crtama stanje, a ne kon-
kretizuje. Nedavno je bio u Spljetu drugi zbor,
gdje su se iznijele konsekvencnosti. Frane Iva-
nšević iznio je na tom zboru propust činjenica.
U ovom očajnom stanju Dalmacija traži putove
spasa. G. 1916. došlo je 1000 vagona hrane u
Dalmaciju, koja se prodavala po 100.000 K vagon.
Dakle platila je 100 milijuna kruna za jednu go-
dinu 1916. Ali poslije toga stanje se pogoršalo,
stanovnici nemaju više novaca. Dalmacija je istro-
šena. Čuo je, da je i u Primorju tako. Narod je
potrošio cio novac i ne može da plaća hrane. Ovo
je povod, da su se naši drugovi latili ovog puta.
Koja je naša dužnost s obzirom na ovo stanje?
Petitioni odbor riješio je ovo pitanje tim, da je
predstavku najtoplije preporučio vladi. Odbor je
dakle upotrebio najjače sredstvo, kojim raspolaže,
(«najtoplije se preporuča»). Dakle odbor daje ovu
stvar eksekutivi. Ovo često može biti ispravan put,
ali u ovom ne, jer sabor nije izvršio svoju duž-
nost. Nakon ovog poziva sabor mora stvar držati
u svojoj ruci tako dugo, dok se stvar riješi. Osm
toga vlada ima ovdje poteškoća, jer na nju pazi
vojništvo i ugarska vlada. Za to će vlada onako
kao i do danas riješiti ovo pitanje. I do danas je
bilo molba, pa ipak vlada se oglušila. Mi svi že-
limo da priskočimo braći u pomoć, za to prijedlog
petitionog odbora nije dovoljan, sabor nije izvršio
dužnost, on mora ići korak dalje i staviti se u
dodir sa dalm. zastupnicima, — da upoznamo
prilike u Dalmaciji, da budemo na čistu. Naš
sabor mora s dalm. drugovima raspraviti moda-
litete, kako da se ovo pitanje najuspješnije riješi.
A tek tada da vlada stvar privede kraju u smislu
želja Dalmacije. Njegov protuprijedlog sastojice
u tome, da sabor izabere odbor od 7 lica, koji će se
staviti u vezu sa dalmatinskim poslanicima i da
se na osnovu toga sporazuma naš sabor obrati
na obe vlade konkretnim prijedlozima, šta da se
radi i kako da se najbolje pomogne našoj braći.
Ako se ovo prihvati — za nekoliko dana može
se sve svršiti. (Petričić: Predstavka leži 3 mje-
seca). Vlada i inače ne bi postupala brzim tem-
pom, ako sabor ne uzme stvar u ruke. Neće
apelirati na humane narodne osjećaje, već iznosi
ovu strašnu sliku prehrane Dalmacije, kako se
dovagja hrana iz Hrvatske u Dalmaciju. Mi bi
moralni sami poduzeti inicijativu i bez poticaja iz
Dalmacije, koja mora imati jednaka prava kao i
mi. (Odobranje).

Zahumskim, koje pisac potanko opisuje, predaše se
Dubrovnik u toj stisci ponovno (g. 1185.) u vlast
Normana, u kojoj ostade sve do g. 1192. Tad se
on opet povraći pod vrhovništvo bizantinsko, u
kojem potraja sve do četvrt križarske vojne. Kad
je tom prilikom pao Carigrad u ruke Latina, a više
od četvrtoga dijela bizant. carstva u vlast Mlečana,
morade se i Dubrovnik ovima pokoriti (g. 1205.) i
primiti mletačko štitištvo i mletačke knezove, da
bar nekako spasi svoju slobodu. Pisac konačno
spominje i razne ugovore, koje je Dubrovnik sklopio
(tečajem XIII. stolj.) sa susjednim vladarima (Stj.
Nemanjom, Miroslavom i Kulinom, te sa dalmatin-
skim (Kotorom, Omišom i Barom), istarskim (Rovinjom)
i talijanskim gradovima (Molfetom, Pizom, Ravehom,
Fanom, Ankonom, Monopolijem i Termolijem), da u-
napredi svoju trgovinu. I time se svršava ovaj prvi
dio dubrovačke povjesnice, što ga je pisac obrađio.

Kođ svoga rada služio se pisac glavnom lite-
raturom o ovoj dobi dubrovačke povijesti, a i važ-
nijim izvorima, što sve navodi u bilješkama na
kraju svoga djela. Po on te izvorne ne ispituje i ne
obraguje potanje i kritički, jer nije imao namjere,
da piše samostalno znanstveno djelo o dubrovačkoj
povijesti, nego samo to, da na osnovu dosadašnjih
radnja poda široj javnosti neki cjeloviti pregled
dubrovačke povijesti, i da rastumači razvoj Dubrov-
nika od prvih malih početaka pa sve dalje do
znatnoga i važnoga grada u političkom i trgovačkom
pogledu. Razlaganje piščevo teče glatko i razgo-
vijetno, ali imađe i nekih stvarnih (povjesnih) ne-
točnosti. Ipak će ono dati čitatelju prilično dobru
sliku o prošlosti Dubrovnika (do g. 1205.), koja
mora zanimati našu javnost, jer je Dubrovnik bio
naša nekađ slavna Atina. Zato želimo, da pisac
nastavi i dovrši ovaj svoj dobar i koristan rad.

(Savremenik). Dr. Dane Gruber.

Pribičević u ime većine izjavljuje, da će ve-
ćina glasati za protuprijedlog dr. Lorkovića. Žali,
da je ova predstavka neopaženo izgubljena meju
spisima. Ovdje je krivica sviju nas, koji radi stra-
načkih utakmica zaboravismo, da ima mnogo
važnijih stvari. Spominje govor Ivaševićev, da
prevoz iz Hrvatske nije bio organizovan i da se
prodavalo uz lihvarske cijene. Dolazili su ovamo
neupućeni, neorganizovani i stradali su. Treba
garancija oblasti, da se ova hrana upotrebi, kako
mi svi želimo. Većina, i ako ima potpuno povje-
renje u vladu, radi bolje organizacije prihvaća
protuprijedlog. Moramo tim više pomoći Dalmaciji,
koja de jure pripada Hrvatskoj. (Odobranje).
Ova rasprava treba da bude snažna naša mani-
festacija za Dalmaciju, koja ima iste ideale, kao
i mi, koja je krv naše krvi i svršuje s poklikom:
Živjela Dalmacija! (Odgovor: Živjela Dalmacija!).

Cesar Akačić spominje njegov prijedlog, koji
je usvojen u saboru. On je išao u Beč u tu svrhu.
Iznosi opširno, kako se dozvoljavalo kriomčarenje,
a nije se dozvolilo, da se redovitim putem pomogne
Dalmaciji. Toplo preporuča dalmatinsku predstava-
ku, koju je Starčevićeva stranka prava prije go-
dinu dana iznijela u saboru. (Dolazi do prepirke
izmeju većine i Starčevićana).

Akačić prihvaća Lorkovićeve razloge i čudi
se, da koalicija ne misli ovako i u pitanju Bakra.
(Buka.) On je za to, da se pomogne i Istru,
Bosnu i Hercegovinu. (Dokazuje «kruh» iz Dal-
macije).

Radić: Govori o bijedi jadne dalmatinske
djece, koja umiru od gladi. Ispravlja Pribičevića,
koji je kazao: Živjela Dalmacija! — i popunjava
sa: Živjela hrvatska Dalmacija!

Dr. Prebeg izjavljuje u ime stranke prava,
da će i on glasovati za prijedlog dr. Lorkovića.

Dr. Lorković nakon svih izjava nema što da
kaže, samo neka zna Dalmacija, da kad se radi
o dokazima jedinstva, stranački razlozi ne postoje.

Dr. Ribar u ime odbora prihvaća protuprijedlog
dr. Lorkovića. Sabor prihvaća jednoglasno uz
poklik: Živjela Dalmacija!

U odbor za Dalmaciju izabrani su: Akačić,
Kulmer, dr. Lorković, dr. Poljak, dr. Prebeg, Sv.
Pribičević i dr. Šilović.

Feldmaršal Conrad otpušten i imenovan grofom.

Previšnje ručno pismo feldmaršalu Conradu.

BEČ, 16. Cesar je izdao ovo ručno pismo:
Dragi feldmaršale barone Conradu!

Teško mogu da se riješim da se odazovem
Vašoj ponovljenoj molbi da budete otpušteni; jer
već više desetina godina slavno zvuči Vaše ime u
mojoj vojnoj snazi! Vi ste prvi, prokričivši put, po-
kazali modernu stazu taktičnom izučavanju. Vi ste
u miru, kao poglavica generalnog štaba, u teškim
prilikama i daleko zrijuci stali da razvijete vojsku.
Došto su ti osnovni stvoreni, oni nam dopuštaju da
se časno borimo sa čitavim svijetom neprijateljâ.
Vaša djelatnost u ratu na vrlo odgovornom mje-
stu, naročito kao poglavica generalnog štaba, o-
bezbjeguje Vam za sva vremena časno mjesto u
povijesti. Dotpuna vrijednost Vaših djela bi će tek
kasnije zajedničko dobro svijui! Za Vaš rad, koji
ste čitav ljudski vijek uspješno i najpožrtvovnije
vršili ide Vas za uvijek moja zahvalnost i zah-
valnost moje vojne snage i domovine. Ja Vas ime-
nujem pukovnikom sviju tjelesnih straža i udje-
ljujem Vam nasljedno grofovstvo.

Eckartsau, 16 jula 1918. Karlo.

U isto vrijeme imenovani su: general puk-
ovnik nadvojvoda Josip zapovjednikom skupine
vojske, general konjice Alois Schönburg-Harten-
stein zapovjednikom jedne armije.

U oči zasjedanja Zastupničke Kuće.

Pročelnička konferencija.

BEČ, 15. Na današnjoj pročelničkoj konfe-
renciji, na kojoj je bio ministar predsjednik, pred-
sjednik Gross javi, da je vlada prikazala Kući
ugovore o miru s Rusijom, Finskom i Rumunjskom.
Na upit Daszzyanskoga o naglo sazvanom vijećanju
u subotu kasno u večer kod ministra predsjednika,
ovaj odgovara, da drugo nije bilo, nego da je
samo zamolio predsjedništvo obiju Kuća i pročel-
nike stranaka, da ga pohode; on izjavljuje svečano,
da su puke izmišljotine svi glasovi o tome sa-
stanku, kao da se radilo o raspustu Kuće, o novoj
odgodi carevinskoga Vijeća, o promjeni na mjestu
ministra predsjednika i slično. Tu se radilo jedino
o tome, da se uoči zasjedanja objasni stvar da
bi mogle nastati kojekakve pojave, koje bi mogle
da naškode našim zajedničkim interesima, naročito
upogled spolašnje situacije. U tom pogledu po-
kušala se razbistrići stvar, a da o tome ne bude
odvisna sudbina Kuće ili vlade. I doista ispalo je,
da takova zabrinutost nije opravdana.

Bilo je navješteno nekoliko bitnih prijedloga,
kao o pitanjima prehranjivanja, o Brest-Litovskom
ugovoru o miru, o odnosima s Njemačkom, o
namjeravanoj aneksiji Bosne Ugarskoj. Što se tiče
radnog programa, ostaje na snazi rezolucija po-
sljednje pročelničke konferencije.

Parlamentarne vijesti.

BEČ, 15. O konferencijama što je ministar
predsjednik imao u subotu navečer sa stranačkim
vojevima, šire se najrazličitije, dijelom pustolovne
glasine. Treba naprema tome utvrditi, da pitanja
o daljem odgođenju ili raspustu Zastupničke Kuće,
o ostavci kabineta odnosno poglavice vlade i
slična nijesu ni u kojem pravcu dolazila u obzir,
niti je bilo koje sveze sa ministarskim vijećem,
što se slučajno ono isto pododne održalo.

BEČ, 15. «Sozialdemokratische Korrespondenz»
javlja, da je klub njemačkih socijalno demokrat-
skih zastupnika odlučio jednošno, da glasuje
protiv privremenog predračuna i ratnih kredita.

Kako «Polnische Nachrichten» javljaju, primio
je, pošto je saslušao izvještaj pročelnika o dje-
latnosti predsjedništva od posljednje plenarne
skupštine, jednoglasno rezoluciju, u kojoj izjavljuje,
da poljski klub nema nikakva povoda da u poli-
tičkim stvarima prihvati novih zaglavaka.

Osi
B
carevini
za up
će se
Osnov
njen s
predra
vatne
traži v
za izve
kredit
krna.
dobio f
stvorio
uprav
državn
naredb
sastavi
punama
D
V
Nje
premil
po
vog raz
držanja
od 22 p
im
s naziv
Na
ministar
sko djelo
spjeha ra
koslavu A
varu, po
u Ložiču
luci Petru
Glumčiću,
majst. na
Z
dovršio je
saopćili u
ključcima
Ferija
Dalm
ratne udov
otvorio je
ferijalnu ko
djecu, koji
ka. C. k. p.
u tu svrhu
po svom li
bnosti zgra
oporoviliš
lom poluot
časa. S ko
koji brani
stao borov
miris te pr
mjestance z
neprestano
nost toga m
dječica vje
U tom lije
zgrada, tri
U tim
to zasada s
Dječaci će t
primit će se
Djeca p
opskrbu i o
na pr. imaju
dan upodne
doručak i m
Nažor
telju Paštro
magaci, pom
Koloniji
nažorom.
B
Pučanst
ratne zajmo
sada kr. 622.5
čakle ukupno
O po
Pišu nar
Danas
požar, koji
bačava benz
tunela, opazi
od 1 km. ob
spasi od po
guna, a kon
nošću, unato
međ oblacima
zalefio se na
onih, koji su
osobila protura
spasili robu p
kruna. Osobita
da je sve sp
sve ostavili sa
Ispiti zrel
Dne 3 sr
sjedanjem c k
dr. Josipa Pos
Prikažava
ma: Jakov Cu
Antun Kučić.
Kroz škol
lostijojnici: J
pl. Machiedo,
Trilaja, Jakov
lić, Krste Pulji
Bersin
Javljaju j
donosi ove go

uje, da će ve-
orkovića. Žali,
ubljena megju
koji radi stru-
ima mnogo
aniševićev, da
zvan i da se
zili su ovrma
ali su. Treba
potrebi, kako
tpuno povje-
acije prihvaća
ć; Dalmacija).
Odobranje).
naše mani-
deale, kao
s polkikom i
Dalmacija).
prijedlog, koji
eč u tu svrhu,
kriomčarenje,
tem pomogne
sku predstav-
ava prije go-
do prepirke

Osnova financijskog zakona za upravnu god. 1918-19.

BEČ. 15. Vlada će u skorije vrijeme prikazati carevinskom vijeću osnovu financijskog zakona za upravnu godinu 1918-19. Megjutim državno će se gazdinstvo voditi privremenim predračunom. Osnova se odnosi na vrijeme od šest mjeseci; njen sadržaj slaže sa posljednjim privremenim predračunom koji sada vrijedi. Dolazeći sa vjerovatne potrebe kredita za narednih šest mjeseci, traži vlada ovlaštenje da može pribaviti sredstva za izvanredne izdatke prouzrokovane od rata i to kreditnim operacijama do svote od 12.000 milijuna kruna. Budući da za upravnu godinu 1917-18 nije se dobio financijski zakon, to treba da ne naknadno stvori pravna podloga za državni obračun te upravne godine. Za tu će svrhu služiti navoženja državnih izdataka i prihoda, koje će se izdati naredbom ukupnog ministarstva, i koje će se sastaviti na osnovu državnog predračuna sa dopunama te upravne godine.

DALMATINSKE VIJESTI

Vojna odlikovanja i imenovanja.

Njegovo se ces. i kralj. Apostolsko Veličanstvo premilosljivo udostojilo

podijeliti srebrnu kolajnu za hrabrost prvog razreda za časnike, u priznanje osobito hrabra držanja pred neprijateljem, kapet. Antunu Steffaku, od 22. pješ. puk.

imenovati v. majom (1. maja 1918) majora s nazivom i karakterom Frana Flumiani.

Odlikovanja.

Na temelju previšenog ovlaštenja podijelio je ministar za financije priznanice za osobito patriotsko djelovanje za svjetskog rata u promicanju uspjeha ratnih zajmova: pošt. asp. u Prekome Vjekoslav Agiću, pošt. asist. u Zadru Andriji Anzlovu, pošt. otp. u Zadru Antunu Baueru, pošt. otp. u Ložiću Ljubomiru Cippicu, pošt. majst. u Veljuci Petru Eraku, pošt. majst. u Slanom Vicku Glumčiću, pošt. otp. u Dolini Mariji Kralj i pošt. majst. na Brodarici Augusti Miholović-Segvić.

Zemaljski gospodarski savjet

dovršio je jučer vijećanje o premetima, koje smo saopćili u zadnjem broju. Izvještaj o raspravi i zaključcima donijeli smo u narednom broju.

Ferijalna kolonija za morske kupke u Petrcanima.

Dalmatinski pokrajinski uređ c. k. zaklađe za ratne udovice i siročad te skrbi za djecu u mladež otvorio je početkom ovoga mjeseca u Petrcanima ferijalnu koloniju za siromašnu, slabu i rakitičnu djecu, kojoj nužno treba oporavka i morskih kupka. C. k. pomorska vlada u Trstu ustupila je uredu u tu svrhu svoj tamošnji pomorski lazaret, koji je po svom lijepom položaju te pravno ljetovalište i oporavilište za djecu. Cijeli kompleks leži na malom poluostrvu te je od sela Petrcana udaljen 10 časa. S kopnene je strane oko njega sagrađen zid, koji brani pristup nepovanim. Poluostrvo je obrastao borovom šumicom, što širi divan, krepak miris te pruža dovoljno hladu. Uopće je ovo lijepo mjestance zaštićeno od dosadne ljetne sparine, jer neprestano duva blagi lahorak. Po najveća prednost toga mjesta je lijepo, pjeskovito žalo, gdje se djeca veći dio dana zabavljaju kupanjem i igrom. U tom lijepom prirodnom vrtu stoji jedna glavna zgrada, tri barake te više uzgrednih zgrada.

U tim zgrađama našlo je mjesta 100 djece, a to zasada samo muške djece između 7-13 godina. Dječaci će tu ostati do 10 kolovoza, a poslije njih primit će se u koloniju 100 ženskih.

Djeca primaju u koloniji besplatno svu njegu, opskrbu i odjeću. Opskrba je krepka i izdatna. Tako na pr. imaju djeca 4 puta na sedmicu mesa, svaki na dan upodne 2 jela, uvečer jedno, izjutra kavu, a za doručak i užinu kruha s medom ili marmeladom.

Nadzor i vodstvo kolonije poviereno je g. učitelju Paštroviću, kojemu su pri ruci potrebni pomagači, pomagačice i poslužba.

Kolonija dakako stoji pod stalnim liječničkim nadzorom.

Benkovac za ratni zajam.

Pučanstvo općine Benkovačke upisalo je na ratne zajmove kod svoje općinske štedionice do sada kr. 622.550.— a za osmi ratni zajam kr. 105.000.— dakle ukupno kr. 727.550.— I drugi se ugledali.

O požaru u željezničkom vagonu.

Pišu nam iz Sinja, 11. o. m. Danas na pruzi Spljet-Sinj pojavio se je požar, koji je postao u vagonu izišao iz velikog tunela, opazio je strojovodja da gori, i u prostoru od 1 km. obustavio vlak i otpokročao mašinu, da ju spasi od požara. Putnici su bijegom iskakali iz vagona, a konduktier Božo Matić osobitom odvažnošću, unatoč opasnosti koja mu je prijetila životu, međ oblacima gustog dima i sred divljeg plamena, zaletio se na prvi osobni vagon i otpokročio ga od onih, koji su gorili, te pomoću vojnika i željezničkog osoblja proturali putnička kola i poštanski vagon i tako spasilu robu putnika, poštanski materijal i 2.250.000 kruna. Osobita zasluga je konduktiera Bože Matića, da je sve spašeno, jer presirašeni putnici bili su sve ostavili samo da spase glavu.

Ispiti zrelosti na c. kr. reformnoj realnoj gimnaziji u Šibeniku.

Dne 3. srpnja bili su ispiti zrelosti pod predsjedanjem c. kr. pokrajinskog školskog nadzornika dr. Josipa Posedela.

Prikažase se na ispit i biše proglašeni zreli: m. a.: Jakov Curir, Melko Glanz, Antun Zaninović i Antun Kučić.

Kroz školsku godinu 1917-18 učinise ispit zrelosti vojnici: Josip Blaženčić (s odlikom), Ivan pl. Machiedo, Ante Bašić, Vinko Viličić, Krešimir Trlaja, Jakov Duboković, Dragutin Aničić, Josip Lalić, Krsto Puljić i Petar Belamarić (zreli).

Bersin «Postolar iz Delfta» u Beču.

Javljaju iz Beča: Pučka opera (Volksooper) donosi ove godine kao svoj prvi novitet operu

«Postolar iz Delfta» od našeg zemljaka Benita pl. Berse. Nađamo se, da će naš glazbenik imati i ovaj put lijep i trajan uspjeh, a mnogobrojna jugoslavenska kolonija u Beču bi mogla mnogo toga doprinijeti. Imao sam prilike govoriti s upraviteljem ove opere g. Maderom, koji mi reče, da on postavlja velike nade u ovu operu, da je to po njegovu mnijenju skoro najbolje djelo, koje će se buduće sezone davati kao novitet.

Poštske vijesti.

Šiljanje ogleda robe od sada je dopušteno uz postojeće uvjete, za poljske poštanske urede: 220, 281, 283, 286, 288, 290, 298, 318, 363, 365, 369, 379, 386, 387, 391, 403, 407, 419, 421, 424, 435, 485, 518, 551, 574, 575, 576, 577, 579, 584, 585, 588, 613, 627, 628, 632, 634, 644, naprotiv se obustavlja za poljski poštanski uređ 472.

Poljski privatni paketi saobraćaj od sada je dopušten, uz postojeće uvjete, za poljske poštanske urede: 220, 281, 283, 286, 288, 290, 298, 318, 363, 365, 369, 379, 386, 387, 391, 403, 407, 419, 421, 424, 435, 485, 518, 551, 588, 613, 627, 628, 632, 634, 644. Naprotiv je obustavljen za poljske poštanske urede: 472, 559, 566.

Decesso.

Domenica all'alba, colpito da improvviso male, venne rapito all'affetto dei suoi cari ed alla stima dei concittadini il signor Demetrio Degiovanni, discendente da antica e stimata famiglia zaratina. — Assolti gli studi commerciali, il compianto defunto aveva eretto nella nostra città un reputato istituto bancario, ch'egli condusse per molti anni, accompagnato dal favore del pubblico, che a lui con grande affidamento ricorreva per la profonda competenza ch'egli aveva in tutte le questioni attinenti alla sua professione. — Ritiratosi dagli affari, il defunto coprì importanti posti di fiducia e alla Banca Popolare e presso primarie aziende industriali, dove i suoi consigli e l'opera sua venivano altamente apprezzati. — Consigliere della Camera di Commercio e d'Industria e consigliere pure del Comune di Zara, funse sempre il suo ufficio con generale soddisfazione. — Chiamato alla direzione di parecchie corporazioni cittadine, ne resse le sorti, curando con l'opera amorevole e costante il loro sviluppo, a decoro e vantaggio della sua città natale. — Figlio, marito, padre e fratello esemplare, amico impareggiabile, egli lasciò vivissimo rimpianto in tutti quelli che lo conobbero e ne poterono apprezzare le belle doti. — Alla famiglia, dolorosamente colpita, porgiamo le più sentite condoglianze.

Prenosne bolesti u Dalmaciji.

Prijavljeni slučajevi prenosnih bolesti u sedmicu od 23. lipnja do 29. lipnja 1917.

Bolest	Dolitički kotar	Općina	Broj	
			oboljelih	umrlih
Boginje	Benkovac	Obrovac	3	2
"	Knin	Imotski	1	—
"	Knin	Driš	3	—
"	"	Knin	—	3
"	Split	Krajine	2	—
Difterija	"	Split	4	1
Srdobolja	Hvar	Knin	1	—
"	Imotski	Hvar	8	—
"	Knin	Imotski	1	2
"	Korčula	Driš	2	—
"	Sibenik	Korčula	4	2
"	Zadar	Sibenik	42	—
Trakom	Imotski	Zadar	1	—
Trbušni tif	Korčula	Imotski	23	—
"	Sibenik	Korčula	1	—
"	"	Sibenik	1	—

1 2 oboljenja se odnose na vojničke osobe. — 3 oboljenja se odnose na vojničke osobe. — 3 oboljenja se na vojničke osobe.

Telegrami Uredništva.

Izveštaj austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ. 16. Službeno se javlja:

16. jula 1918.

Talijansko bojište:

U području Stilfserjoch, sjeverno od Tonalskog klanca, u Judikarjama i na Asiaškoj visoravni artiljerijski bok poraste do osobite žestine. U području brda Pertica i brda Solarola Talijanci preduzeše nakon moćne artiljerijske pripreme, koja je sličila napadu, četiri silna juriša. Hrabre ćete 55 divizija odbiše ih što vatrom izvan u boju iz bliza. Neprijateljeve krvave žrtve izvanredno su velike.

U Arbaniji:

Na arbanaškoj fronti ništa važno.

Doglavica generalnog štaba.

Izveštaj njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN. 16. Wolff Bureau javlja:

Veliki glavni stan, 16. jula 1918.

Zapadno bojište:

Istočno od Hébuterne biše odbijen ojak neprijateljski napad. Tamo se u noći razviše novi lokalni bojevi. Izmegju Aise i Marne i istočno od Chateau-Thierryja živahan artiljerijski boj. Zagonom preko Marne jugo-zapadno od Jaulgonne prodriješmo u neprijateljske linije te iznijesmo nekoliko zarobljenika. Jugo-zapadno i istočno od Reimsa prodriješmo jučer iznova u dijelove francuskih pozicija. Armija Hébuterne prešla je Marne izmeggju Jaulgonne i istočno od Dormansa. Pošto uznesmo na jurš žilavo branjeno šumovito zemljište prve neprijateljske pozicije, potisnismo neprijatelja na njegove straznje linije kod Condé La Chapelle i Combley-Mareuil. I sjeverno od Marne otesmo Francuzima i Talijancima njihovu prvu poziciju izmeggju Arde i Marne. Navečer tukli smo se istočno od linije Chatillon-Cuchery-Chamuzy.

Armije generala Mudre i Einema napadoše neprijatelja u Champagni i Reimsu, istočno od Reimsa, do Tahura i zauzeše u boju sa neprijateljem, koji se uklanjao našim udaru, prvu francusku poziciju. Južno od Nauroy-Moronvillersa zagonisimo se preko vijenca visova Cornillet-Hochberg-Keilberg-Doelberg od Droesna, i u šumoviti kraj južno od Fichtelberga. Istočno od Suippesa otesmo neprijatelju bojno polje na kojemu su se bile bitke u Champagni izmeggju Auberive i jugozapadno od Tahura.

Na našoj napadnoj fronti istočno od Reimsa neprijatelj drži svoju drugu poziciju sjeverno od linije Prosnos-Souain-Derthes. Do sada se iznijelo preko 13.000 zarobljenika.

Prvi general, kvartirmajstor Ludendorff.

ZASTUPNIČKA KUĆA.

Jučeranašnja sjednica.

BEČ. 16. Kućna stanke od četiri mjeseca Zastupnička je Kuća preduzela iznova svoj rad. Dvorana i galerije bijahu dupkom pune; u ložama za članove Gospodske Kuće nalazio se megju ostalim i bivši ministar izvanjskih posala Czernin.

Predsjednik Gross pozdravio je zastupnike govorom, u kojem, govoreći o prekidanju rada zastupničke kuće, koje se ima požaliti, izreče nade da će ovo zasjedanje obezbrižiti i utvrditi ustavne prilike. Predsjednik, uz živahno odobravanje cijele kuće, posla najsrdačnijim pozdrav našim junacima na fronti prema kojima osjećamo neograničeno divljenje i živu blagodarnost.

Kuća je zatim zaključila većinom od dvije trećine, da se odmah započne prvo čitanje privremenog proračuna i raspravljanje hitnih upita o različitim skorajšnjim dogajajima u unutrašnjoj i izvanjskoj politici, kao i o prilikama prehrane.

Govor Ministra predsjednika vit. Seidlera.

BEČ. 16. Ministar predsjednik Seidler počinje da govori. Cesi ga preklidaju burnim poviciima, dok ga Nijemci pozdravljaju živahnim odobravanjem i pljeskanjem. Ministar predsjednik najprije se dotiče spoljašnje situacije i podsjeća na danas objavljeno saopćenje ministra spoljašnjih posala, te govoreći o metodi borbe naših neprijatelja, kaže: Uspjesi savezničkih armija jamče za to, da protivnici neće postići oružjem svoje ciljeve; a ni blokadom neće našu volju sagnuti. Što se tiče unutrašnje propagande, to su sredstva kojima se poslužuju naši neprijatelji čisto apsurdna, te pokazuju da nikako ne shvaćaju naše prilike. I te će im se strijele dopasti, udarajući o neiskolebljivu privrženost onastiji, o osjećanje grejana vjernih državi, o tvrd unutrašnji sklop naše državnosti u okviru monarhije. (Zivahno odobravanje i pljeskanje na lijevici). Ne popuštajući u našoj energiji, kojom uspješno nastavljamo rat, mi ćemo se, kao i dosad, revno posluživati svakom prigodom što nam se pruži da utremo put miru. (Zivahno odobravanje). Mi se tvrd držimo nazora što smo iznijeli u zajedničkoj ponudi mira savezničkih vlasti decembra 1916 godine, u prijestolnoj besjedi i u odgovoru na papinu notu. Mirne duše možemo da gledamo u budućnost. Sa našim vjernim saveznicima (Odobravanje lijevo) mi ćemo iznuditi kraj ovome svjetskome ratu. Tijesna zajednica s njima, koju se nadamo da ćemo u budućje ojačati i proširiti, naročito davno prokušano savezništvo sa njemačkim carstvom (Heil! lijevo), to je za nas i za naše saveznike tvrd jamstvo da možemo za sva vremena održati se na svom mjestu izmeggju ostalih država te našim narodima obezbrižiti uvjete slobodnog, blagodatnog razvoja. Megjutim nije nam ni na kraju pameti da budemo prijetoja ostalim državama; mi ćemo pače pokazati, da smo koristan, djelotvoran član za razvoj budućih mirnih odnosa izmirenog svijeta.

Ministar predsjednik potanko razlaže o prilikama prehranjivanja te objašnjuje poznate uzroke sadašnje situacije. On kaže: Rad oko nove žetve pospješismo svim sredstvima. Istina je, da je kišljivo vrijeme zadnjih sedmica, ma da je dovoljno utjecalo na usjeve, usporilo ranu žetvu; ali opet, u Ugarskoj i u nekim krajevima Austrije vrsidba je u punom jeku. Ugarska vlada staviće koliko joj bude moguće na raspolaganje vojski i Austriji proizvod svoje rane vrsidbe; ono što ćemo tako dobiti, biće dovoljno da se opskrbljivanje nastavi u dojakošnjoj mjeri do kraja jula. Sev proizvod nove žetve nije moguće da se širim razredima pučanstva doznači prije početka augusta. Do kraja jula vlada će nastojati, da pomogne nedovoljnoj opskrbi doznačavanjem svih naknadnih sredstava, što bude moći dobaviti. Za vrijeme nakon druge sedmice mjeseca augusta vlada će moći da izdaje obrok kruha u odregjenoj mjeri. Ali nema nade da će se moći radikalno promijeniti sistem dobavljanja u zemlji. Moramo se prije svega brinuti, da što bolje razvijemo naš opskrbni odnos prema Ugarskoj. Treba da popravimo pogriješke našeg sistema u pribavljanju i dijeljenju. Svakako trebaće da zakonita trgovina bude izdašnije sistemizovana nego li je bila dosad. Centrale za živež skoro će preći pod državnu upravu. Megjutim baš u pitanjima od prehranjivanja sudjelovanje parlamenta od najveće je važnosti.

Govoreći o unutrašnjoj politici, ministar predsjednik podsjeća na svoj prvobitni program, u kojem je tražio političko primirje. Što se bude više otežati bistrenje spoljašnje situacije, to će težje biti držati se tog metoda. Nadajući se u oveće nacionalne koristi, koje bi mogle proisteci iz uvjeta o miru, neke su stranke odbile učestvovanje u radu oko sporazuma u unutrašnjoj politici. Ministar predsjednik spominje kako češki klub nije hotio da sarajuje u reviziji ustava, te izvjavljuje: Kad vlada nije htjela da se izloži prigovoru političke pasivnosti, morala je da čini ono, što činiti može, naime izvesti svoj program o nacionalnoj autonomiji; tako su dostale naredbe o diobi Češke u okružja. Vlada je dugle i strepljivo nastojala da se narodnosti sporazumiju; kad to nije uspjelo, ona se tog zadatka odrekla; ako se sad u ovoj činjenici nazire neko nagoviještanje jednog njemačkog kursa, to ja niti najmanje ne mislim tome se protiviti; jer ako ima političkog kursa u Austriji, taj može da bude sa-

mo takov, da štiti opravdane interese njemačkog naroda. (Zivahno odobravanje i pljeskanje lijevo). U Austriji ne može se vladati ni protiv Nijemaca ni bez Nijemaca. To vrijedi za svaku vladu. (Zivahno odobravanje). Teško je to shvatljiva pogriješka, kad se misli, da bi sklop nenjemačkih stranaka mogao da načini jednu većinu. Hrpenjača ove mnogovidne države te je njemački narod, to će on uvijek biti. Vlada hoće da se drži kursa kojim je udarila i neće da se daje zavoditi na druge staze. Za one stranke, koje se danas drže na strani, vrata su širom otvorena sporazumu; ali nad tim vratima piše: dobro došao svako, koji je vjeran dinastiji, vjeran državi. (Odule burno odobravanje i pljeskanje lijevo). Razumije se po sebi, da u ovome stajalištu nema niti najmanje przošti da ostala plemena. Bila bi djetinjasta i luda ona vlada, koja bi tako što skrivila. To stajalište nije nego priznavanje načela, da u krugu jednoprvnih narodnosti, pripada njemačkome narodu onaj položaj, što ga traži njegova istorija i kultura (Odobranje). Nijemci u Austriji drugo ne traže, nego da mogu mirno živjeti i razvijati.

Što se tiče odnosa s Galicijom, ministar predsjednik ustaje protiv tvrdnje, da sadašnja vlada ne pokazuje nikakva interesa za životne uvjete poljskog naroda, i da nije ispunila ono što je nekad obećala poljskome klubu. Vlada će nastojati, da se po pravici osvrće na nacionalne nužde plemena što žive u Galiciji.

Ministar predsjednik priznaje osobitu važnost socijalno političkih pitanja; kaže da je jedna od najvažnijih socijalnih dužnosti vlade i parlamenta uzdržavati i pripomagati teško ugroženi srednji stališ, koji treba da se primjerenim odredbama spasi od propasti. Vladi leže osobito na srcu prilike stalno plaćenih. Ona neće propustiti, da im pomaže novčanim pripomoćima i doznačavanjem živeža.

Na kraju ministar predsjednik molu da se primi privremeni predračun i ovlaštenje na ratne zajmove. Stranka koja danas neće da dade državi sredstva da može nastaviti rat, ta ustaje protiv same države, sprečava državu da vrši znamenite radnje, koje, kad bi se prekinule, rinule bi u ovo ratno doba više milijuna državljana u najgoru bijedu. Kuća će pokazati, da je parlament još uvijek tvrd osnov za vjernost državi i ustavu. Ministar predsjednik napokon odbija tvrdnju, da je neprijatelj parlamenta i da se primiče režimu paragrafa 14. On kaže, da je baš zadnjim odgovorom htio da ukloni rasulo parlamenta te tim gislenjem da služi ustavnoj ideji. On želi jedino to, da Kuća, za prkos svim onima koji o tome sumnjaju, izda sebi svjedodžbu o potpunosti i radnoj sposobnosti te tako sama sebe uzdrži. (Zivahno odobravanje lijevo; ministru predsjedniku čestitaju).

Telegrammi della Redazione.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Bollettino dello stato maggiore generale austro-ungarico.

VIENNA 16. Si comunica ufficialmente:

16 luglio 1918.

Teatro della guerra italiano:

Nella zona del Monte Stelvio, quindi a nord del valico del Tonale, nelle Giudicarie e sull'altipiano di Asiago la lotta d'artiglieria sali a una violenza particolare. Nella zona del Monte Pertica e del Monte Solarolo gli Italiani, dopo una potente preparazione d'artiglieria, simile a un attacco improvviso, intrapresero quattro violenti attacchi d'assalto. Essi furono respinti dalle brave truppe della divisione 55, parte col fuoco parte in combattimenti da vicino. I sacrifici cruenti del nemico sono straordinariamente grandi.

In Albania:

Sul fronte albanese nulla d'importante.

Il capo dello stato maggiore generale.

Bollettino del grande quartiere generale germanico.

BERLINO, 16. Il Wolff-Bureau comunica:

Grande quartiere generale, 16. luglio 1918.

Teatro della guerra occidentale:

Ad est di Hébuterne venne respinto un attacco nemico alquanto forte. Durante la notte qui si svolsero nuovi combattimenti locali. Fra l'Aisne e la Marne e ad est di Chateau Thierry vivace lotta d'artiglieria. In una punta oltre la Marne, a sud ovest di Jaulgonne, abbiamo fatto irruzione nelle linee nemiche e ne abbiamo tratto dei prigionieri. A sud-ovest e ad est di Reims siamo penetrati ieri mattina in alcune parti delle posizioni francesi. L'armata di Boehn varcò la Marne fra Jaulgonne e ad est di Dormans. Dopo preso d'assalto il terreno boscoso, tenacemente difeso, della prima posizione nemica, abbiamo ributtato il nemico sulle sue linee retrostanti presso Condé La Chapelle, Combley-Mareuil. Anche a nord della Marne abbiamo strappato ai Francesi ed agli Italiani la loro prima posizione fra l'Arde e la Marne. Alla sera eravamo impegnati in combattimenti ad est della linea Chatillon-Cuchery-Chamuzy.

Le armate dei generali Mudra e Einem attaccarono il nemico nella Sciampagna da Prunay ad est di Reims fino a Tahure e combattendo col nemico, che si sottraeva al nostro attacco, presero la prima posizione francese. A sud di Nauroy-Moronvillers puntammo innanzi oltre la catena d'alture Cornillet-Hochberg-Keilberg-Doelberg fino alla strada romana a nord-ovest di Droesne e nella regione boscosa a sud del Fichtelberg. Ad est di Suippes abbiamo strappato al nemico il campo delle battaglie della Sciampagna fra Auberive e sud est di Tahure.

Sul nostro fronte d'attacco ad est di Reims il nemico occupa la sua seconda posizione a nord di Droesne-Souain-Derthes. Il numero dei prigionieri fino ad ora fatti ascende ad oltre 13.000.

Il primo quartiermastro generale Ludendorff.

D. KASANDRIC odgovorni urednik.

Tiskarnica č. k. dalmatinskog namjesništva.

Acetilenskih lampa i gorila
(beccucci)

osobito u aluminium za rihanje

Kartica za mastiti robu
svake vrsti i boje.

Sapuna za pranje komad Kr. 2.50.
Sapuna od mirisa " " 3.50.

ZASTUPSTVO - ZADAR
Poštanski pretinac 74.

JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK

Špediter i ovlaštenu Trgovačko-Pomorski Mešetar. * * *

Zastupstva za špediterske poslove: Zadar, Split, Sarajevo, Dubrovnik, Kotor, Trst, Rijeka, Prag, Drinopolje, Aussig, Beograd, Braila, Brno, Buchs, Budimpešta, Carigrad, Hamburg, Lindau, Rotterdam, Solun, Frankfurt, Beč.

Preuzimlje narudžbe svakovrsnih pečata iz gume i mjedi za pečatni vosak uz tvorničku cijenu. Brza izradba.

Interesantna novost!

za sve postolarnice, postolare i t. d. uklanja sve mane drugih zaštitnih i nadomjesnih poplata

Gibljivo-elastičan poplat od pletene željezne žice

nevidljiv pričvršćen na postol. Tih, lagan hod. Puzanje isključeno. Može se lako pribiti i odalečiti nakon istrošenja.

Najbolja, najtrajnija
zaštita za poplate.

Proizvaga se u 9 različitih
veličina t. j. u Br. 30, 32, 34,
36, 38, 40, 42, 44 i 46.

Cijena pojedinom paru uklju-
čivo vijke za pričvršćivanje
Kr. 5.20.
Grosistima i preprodavacima znatan popust

Parovi šalju se na uzorak uz pouzće
Kr. 5.50 uključivo poštarinu i pakovanje
ili uz isplatu unaprijed.

Isključiva prodaja za Dalmaciju, Bosnu-
Hercegovinu i Istru kod tvrtke

BRAĆA KLEIN - ZADAR (Dalmacija).

Fratelli Mandel & Nipote BANCA CAMBIO-VALUTE - ZARA

ACQUISTA E VENDE ogni sorta di effetti pubblici
Cartelle di lotteria, monete secondo il listino di
giornata. Raccomandabili: Lettere di pegno 4 1/2
del Credito fondiario dalmato Obbligazioni pro-
vinciali dalmate 4%. Lettere di pegno 4 1/2 o
4% della Banca Commerciale di Budapest. —
Lettere di pegno della Cassa di risparmio di
Budapest 4%. — Prestito ferroviario Bulgaro
al 6 e 5%. — Obbligazioni ferroviarie della
Bosnia-Erzegovina 4 1/2%
ACCORDA SOVVENZIONI sopra Carte di Valore
all'usuale tasso d'interesse.

CEDE Cartelle di lotteria, verso pagamento a rate
mensili. — Raccomandabili: Città di Vienna 1874
Vinc. princ. Cor. 400.000, in rate mensili di Cor. 20.
Credito fondiario Austriaco 3%. Vinc. princ.
Cor. 100.000, in rate mensili di Cor. 10.
Credito Mobiliare Aust. 1858. Vincita princ.
Cor. 300.000, in rate mensili di Cor. 20.
Banca Ipotecaria Ungherese 4%. Vincita
princ. Cor. 70.000, in rate mensili di Cor. 10.
Lotti Turchi 1870 da f. chi 400. Vinc. principale
f. chi 600.000, in rate mensili di Cor. 8.

Gruppo Croci rosse Austriache, Italiane ed
Ungheresi. Vincita princ. Cor. 125.000, in rate
mensili di Cor. 6. Singole cartelle Cor. 2 ecc.
ACCETTA versamenti di denaro fissi e in Conto
Corrente, con restituzione senza preavviso, verso
un interesse annuo di 4%.
RILASCIA Assegni bancari sulle principali piazze
d'Europa e s'incarica di tutte le operazioni
d'incasso, versamenti e simili richieste dei
propri clienti, senza alcun spesa.
ASSICURA Cartelle di lotteria e Obbligazioni contro
la perdita derivante dall'ammortizzazione, alle
condizioni generalmente stabilite.
ASSUME Assicurazioni nei rami: Incendi, Vita,
Accidenti Furto con scasso, quale Agenzia Prin-
cipale delle Assicurazioni Generali di Trieste.

Naklada školskih knjiga i dopisnica

Skladište papira i kancelarijskih potrepština

MERCUR & Mikula - Zadar, ulica sv. Vida 11.

Nugja: Umjetničkih dopisnica i Ljubavnih od 12 do 30 h. — Školskih
potrepština osobito Zadačnica. — Listova, Kuverata i Računa štampanih
za trgovce. — Feldpost 1000 komada Kr. 9.— Cigaretnog papira: Waldes
II. 100/80 Kr. 15.— I. 100/60 Kr. 18.— Special (kao Job i Club) 100/100
Kr. 16.— «Samum» II. 120/80 Kr. 16.—

Fotografskih potrepština. — Trgovačkih knjiga svake vrsti i veličine.

Smalliranih tablica
za groblje
sa i bez fotografije

za dućane i za urede.

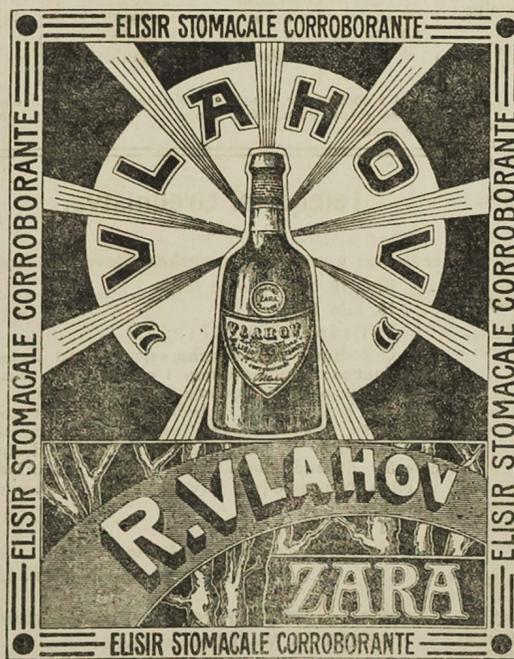
„MAGNET“
žepne lampe
svijetle bez baterije.

Električna Baterija K 3.
komplet K 6.

Pečat od gume i mjedi.

Novosti! Slika N. V. Cara KARLA I. u bojama, veličina 73x50, Kr. 3.50.
Okvira svake vrsti i veličine jeftino. — Špaga od papira od 1/2 do 6 m/m
POTPLATE od kože za postole, samo za trgovce i postolare na veliko.

Oglas.

Općinska štedionica u Ben-
kovcu ukamačuje sve štedio-
ničke uložke od 15. prosinca
1916. do daljnega sa 4% (četiri
posto) čisto, što se ovime do
sveopćeg znanja stavlja.

ODBOR.

Modre galice
98%

prodaje na malo i na veliko
Aleksandar Kovačević - Zadar
na staroj obali (magazin Tripolić).

„BLANKA“

Držim na skladištu još malo sanduka njemačkog surogata
sapuna **BLANKA**, koji potpuno nadomjestuje obični sapun.
Izvršujem naručbe najmanje jednog cijelog originalnog sanduka od 200 komada po okolo 20 dkg. - dok
zaliha traje - po Kr. 55 svaki sanduk franko ovdje, i to samo ako mi bude unaprijed dostavljena odnosna svota.

MARCELLO PATTIERA - Zadar.